

РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ

Носирєв О.О., Цимбал В.О.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Банківська система – це невід’ємна складова фінансової системи, а її стабільність є вирішальною умовою економічної безпеки країни загалом. Тому прибутковість банківської діяльності потребує вагомого вивчення та аналізу кожною країною.

Рентабельність діяльності банків визначають відношенням чистого прибутку до вагових витрат. Однак розрахунок може проводитись й за іншими показниками: операційним прибутком (без урахування податку на прибуток, відрахувань у резерви), операційних витрат (без урахування сплачених податків, амортизації). Такий показник рентабельності відображає ефективність операційної діяльності.

Національний банк України останнім часом проводив так зване «очищення» банківської системи, яке, незважаючи на неоднозначність, у цілому виявилось позитивним. У 2019 році українські банки отримали 60 мільярдів гривень прибутку, а рентабельність капіталу банківського сектору становить 38 %. Сприятливі макроекономічні умови свідчать, що тенденція до високих прибутків сектору збережеться.

Основні фактори таких показників – висока операційна ефективність банків та низькі відрахування у резерви, які за рік зменшились удвічі з 24 до 12 млрд. грн. Але внаслідок сповільнення інфляції процентні ставки знижуватимуться, а отже, знижуватиметься й процентна маржа банків. Крім того, стрімкий розвиток технологій та небанківського сектору, стандарти розкриття інформації споживачам сприятимуть посиленню конкуренції і вимагатимуть від банків більш виваженого підходу до формування ціни на продукти.

На рентабельність активів впливає, крім прибутку, ще й розмір активів банку. Низька рентабельність активів може бути спричинена їхнім завищеним обсягом та високою питомою вагою «витратних активів» за низької питомої ваги дохідних активів. Реструктуризація активів на користь дохідних може стати джерелом додаткових прибутків банку, навіть за їхнього незмінного обсягу або його збільшення. Одним із різновидів показника рентабельності активів є фондорентабельність, яка визначається як відношення прибутку до середньої величини основних фондів банку.

Однією з причин низької фондорентабельності банку можуть бути основні фонди, які недостатньо ефективно використовуються банком. Реалізувавши зайві фонди, банк може збільшити свої резерви і використати їх для проведення прибуткових активних операцій та відмовитися від залучення нових ресурсів на ринку, зменшивши тим самим свої витрати.